

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ**

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: «Особливості роботи військового кореспондента в умовах збройного
конфлікту»

Виконала: студентка 5 курсу, групи 6.0619-ж-з
спеціальності 061 журналістика
освітньої програми «Журналістика»
Васильчук А.І.
Керівник: доц., к.н. соц. ком. Костюк Ю. В.
Рецензент: доц., к.ф.н. Горбенко І.Ф.

Запоріжжя 2024

ЗМІСТ

Реферат.....	3
Завдання.....	4
Вступ.....	7
Розділ 1. Специфіка роботи військового кореспондента.....	9
1.1. Кореспонденти на війні.....	9
1.2. Особливості персональної безпеки кореспондента у ході висвітлення подій на війні.....	14
Розділ 2. Супровідна записка до творчого проєкту.....	20
2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту.....	20
2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту.....	26
2.3. Формально-змістові характеристики проєкту.....	27
2.4. Особливості оформлення проєкту.....	28
2.5. Технічні та програмні засоби.....	28
2.6. Зв'язок із творчим доробком (портфоліо).....	28
Висновки.....	29
Список використаної літератури.....	31
Додаток А.....	34
Abstract.....	40
Декларація академічної доброчесності.....	41

РЕФЕРАТ

Назва теми: «Особливості роботи військового кореспондента в умовах збройного конфлікту».

Обсяг основної частини роботи: 24 сторінки.

Кількість використаних джерел – 23.

Мета роботи – створити серію інтерв'ю з журналістами, які висвітлюють тематику війни та працюють в умовах відповідних.

Для досягнення мети дослідження ми виконали такі **завдання:**

- 1) проаналізувати тлумачення поняття «кореспондент»;
- 2) розглянути ризики, які існують в його практичній діяльності;
- 3) дослідити основні правила роботи журналіста під час війни;
- 4) створити власні інформаційні демо матеріали – три інтерв'ю, які потенційно можна розмістити на одному із веб-видань, з ціллю інформування спеціалістів та громадськості зокрема.

Об'єктом дослідження – макети інтерв'ю з військовими кореспондентами, які стосуються тематики роботи відповідних фахівців.

Предмет дослідження – специфіка роботи кореспондента у ході висвітлення війни.

Формально-змістові характеристики проекту. Творчий проект це розробка трьох інтерв'ю сценаріїв, де розробник проводить бесіди з тими журналістами, хто висвітлює тематику війни безпосередньо перебуваючи на місці подій. Спроектований контент може слугувати гайдлайном для діючих журналістів, для тих, хто у майбутньому планує відвідати «гарячі» точки та створювати репортажі з війни.

Ключові слова: кореспондент, стресостійкість, журналістська робота, стандарти, комунікація, передумови конфлікту.

Факультет журналістики
Кафедра журналістики
Рівень вищої освіти – бакалавр
Спеціальність 061 журналістика
Освітня програма «Журналістика»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
Чернявська Л. В.

«15» травня 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Васильчуку Андрію Івановичу

1. Тема роботи – «Особливості роботи військового кореспондента в умовах збройного конфлікту» («Peculiarities of the Work of a Military Correspondent in an Armed Conflict»),

керівник роботи – Костюк Юрій Вікторович, доц., к.н.соц.ком.

затверджені наказом ЗНУ від «08» грудня 2023 року № 2088 – с.

2. Строк подання студентом роботи – 27 травня 2024 року.

3. Вихідні дані до роботи – праці таких дослідників: О. Саприкін, К. Шевченко, О. Цуканова, Г. Почепцов Г, Ш. Шмікл.

Зміст розрахунково-пояснювальної записки: проаналізувати умови, котрі актуалізували роботу військового кореспондента в Україні; розглянути ризики, які існують в практичній діяльності військового кореспондента; дослідити основні правила буття журналіста на фронті, обмеження, які існують; з ціллю інформування спеціалістів та громадськості зокрема створити власні інформаційні демо матеріали – три інтерв'ю, які потенційно можна розмістити на одному із веб-видань, з ціллю інформування спеціалістів та громадськості зокрема.

4. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

Вступ	Костюк Ю.В. доцент	12.12.2023	12.12.2023
Розділ 1	Костюк Ю.В. доцент	11.01.2024	11.01.2024
Розділ 2	Костюк Ю.В. доцент	17.02.2024	17.02.2024
Висновки	Костюк Ю.В. доцент	10.04.2024	10.04.2024

5. Дата видачі завдання – 10 грудня 2023 р.

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Скласти та узгодити з науковим керівником графік виконання роботи, визначити мету дослідження, завдання, об'єкт, предмет дослідження.	10.12.2023	Виконано
2	Підібрати та проаналізувати наукову літературу з проблеми дослідження. Написати теоретичну частину	11.01.2024	Виконано
3	Доробити творчий проєкт, скласти його опис та обґрунтування.	17.04.2024	Виконано
4	Сформулювати висновки кваліфікаційної роботи, оформити список літератури,	20.04.2024	Виконано
5	Оформити роботу відповідно до вимог	25.04.2024	Виконано
6	Пройти процедуру попереднього захисту	08.05.2024	Виконано
7	Пройти процедуру нормоконтролю та рецензування	09.05.2024	Виконано
8	Перевірити роботу у програмі Unichек	10.05.2024	Виконано
9	Виправити зауваження і подати роботу на кафедрі	15.05.2024	Виконано

Студент _____ А.І. Васильчук

Керівник роботи _____ Ю. В. Костюк

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ М. В. Чабаненко

ВСТУП

Актуальність теми. З часів розпаду СРСР іноземні та вітчизняні політики, політтехнологи, соціологи та представники інших професій говорять про неминучість конфлікту між Україною та її північно-східним сусідом. суспільство мало б найбільш повну картину таких подій, без ілюзій, а реальне розуміння ситуації, воно мало б виховати плеяду тих, хто міг би об'єктивно, чітко та рішуче говорити про такі конфлікти. Позбавлення держави ядерного статусу та конфлікт біля Тузли почалися ще в період здобуття незалежності. Для донесення цього меседжу до свідомого суспільства потрібне не лише розуміння ЗМІ, що за всіма цими діями та провокаціями стоїть агресор, а й донесення цього меседжу до свідомого суспільства.

Вітчизняна та зарубіжна журналістська спільнота прагнула об'єктивно говорити про війну: умови її виникнення, аргументи ворога та багато іншого. Журналістам довелося поїхати на фронт, щоб розповісти про війну, бо вони зрозуміли, що це того варте.

Основними вимогами до такої діяльності та обмеженнями, що формують актуальність наукового дослідження, є робота відповідного спеціаліста в зоні бойових дій.

Мета роботи – створити серію інтерв'ю з журналістами, які висвітлюють тематику війни та працюють в умовах відповідних.

Для досягнення мети дослідження ми виконали такі завдання:

- проаналізувати тлумачення поняття «кореспондент»;
- розглянути ризики, які існують в його практичній діяльності;
- дослідити основні правила роботи журналіста під час війни;
- створити власні інформаційні демо матеріали – три інтерв'ю, які потенційно можна розмістити на одному із веб-видань, з ціллю інформування спеціалістів та громадськості зокрема.

Об'єктом дослідження – макети інтерв'ю з військовими кореспондентами, які стосуються тематики роботи відповідних фахівців.

Предмет дослідження – специфіка роботи кореспондента у ході висвітлення війни.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається з реферату, вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Обсяг основної роботи – 24 сторінки. Список використаної літератури включає 23 найменування.

Розділ І.
СПЕЦИФІКА РОБОТИ ВІЙСЬКОВОГО
КОРЕСПОНДЕНТА

1.1. Кореспонденти на війні

З початком російсько-української війни, котра взяла свій початок десять років тому, а саме з подій в Криму, коли проросійські сили почали «хитати» ситуацію в країні в пост-революційний період, вітчизняна журналістика цілком в режимі «на ходу» намагалася опанувати принципи та бази висвітлення такої події. Незважаючи на попередні здобутки та присутність вітчизняних медійників у II Світовій війні, дотичне висвітлення подій у Афганістані, В'єтнамі, Іраці, Сирії та інших «гарячих» локаціях, така робота реалізовувалася на відстані (якщо не брати до уваги події 1939-1945 років).

Кореспондент є тією особою, яка повідомляє безпосередньо з місця події. У цьому розділі ми обговоримо сутність цієї професії і розглянемо особливості їх роботи. Спочатку дослідимо, як джерела та вчені розуміють професію, про яку йдеться, тобто повноваження та обов'язки цього працівника.

«Військові кореспонденти - це представники ЗМІ, які в разі міжнародного збройного конфлікту акредитовані при збройних силах і супроводжують їх, не будучи їхніми членами. Якщо вони потрапляють у полон до ворога, на них поширюється статус військовополоненого відповідно до ст. 4(A)(1) Женевської конвенції III. 4(A)(4) Женевської конвенції III. Журналісти, незалежно від того, чи працюють вони у своїх ЗМІ, чи є позаштатними, зазвичай не вважаються військовими кореспондентами» [23].

За даними інформаційних організацій, таких як Міжнародний інститут преси (ІРІ) у Відні та Комітет захисту журналістів (СЖР), у період з 1997 по 2014 рік було вбито близько 1400 журналістів і працівників ЗМІ, більшість із яких писали про війну чи конфлікт між певними країнами. природи чи конфлікту. інший.

Міжнародна організація праці була заснована у Відні в 1950 році і почала відстежувати рівень смертності журналістів у всьому світі в 1992 році. Їх тлумачення та розуміння дефініції "журналіст" носило досить широкий

характер і розуміє їх як «...працівників ЗМІ, таких як продюсери, фрілансери та місцеві кореспонденти» [20, с. 10].

КЗЖ був заснований у Нью-Йорку в 1981 році і почала колекціонувати інформацію про медійників і загрози у їх роботі ще минулого сторіччя у 1992 році. Вони, у свою чергу, розуміли працівників медіа сфери як «...людей, які висвітлюють новини або коментують суспільні справи за допомогою будь-яких засобів масової інформації - у тому числі в друкованому вигляді, на фотографіях, на радіо, телебаченні та в Інтернеті» [20, с. 10].

Робота медіафахівців у надзвичайних ситуаціях, особливо воєнних, має певні особливості та обставини, котрі не мають місця у мирний час. Існує багато правил, юридичних постанов, документів, меморандумів і рекомендацій, які регулюють роботу військових кореспондентів, їх обов'язки, перелік та , звісно що, предосторог, обмежень:

«У міжнародному праві є спеціальні положення для захисту гуманітарних працівників і журналістів під час збройного конфлікту. Згідно зі статтею 79 Додаткового протоколу I до Женевських конвенцій, які кодифікують звичаєве право, журналісти у зонах бойових дій мають розцінюватися та захищатися як цивільні особи, за умови, що вони не беруть участь у військових діях.

Резолюція 2222, прийнята Радою Безпеки ООН 27 травня 2015 року, яка розширює та посилює Резолюцію 1738 від 2006 року, нагадує всім сторонам у збройному конфлікті про їхні зобов'язання поважати тих, хто працює у ЗМІ, та захищати їх від усіх форм насильства.

Генеральна Асамблея ООН також розглянула це питання у своїх резолюціях 68/163 від 18 грудня 2013 року та 69/185 від 18 грудня 2014 року, які закликають країни-члени працювати разом для запобігання насильству проти журналістів.

Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року.

Стаття 79. Заходи щодо захисту журналістів.

1. Журналісти, що перебувають у небезпечних професійних відрядженнях у районах збройного конфлікту, розглядаються як цивільні особи у значенні пункту 1 статті 50.

2. Як такі вони користуються захистом згідно з Конвенціями й цим Протоколом за умови, що вони не чинять дій, несумісних з їх статусом цивільних осіб, і без шкоди праву воєнних кореспондентів, акредитованих при збройних силах, на статус, передбачений статтею 4 А (4) Третьої конвенції.

3. Вони можуть отримувати посвідчення особи згідно зі зразком, що наводиться в Додатку 2 до цього Протоколу. Це посвідчення, що видається урядом держави, громадянином якої є журналіст, або на території якої він постійно проживає, або в якій перебуває інформаційне агентство, де він працює, підтверджує статус його пред'явника як журналіста» [15].

Ми навели низку юридичних документів: законодавчих актів, додатків і Конвенцій, які були розроблені з ціллю регулювання діяльності журналістів під час війни. Мусимо визнати, що вони їх не завжди дотримуються, коли говоримо про тих, хто поверхнево, зневажливо та без поваги ставиться до їх імплементації.

Зовсім інша історія, аспект для обговорення це ставлення до кореспондентів під час збройного конфлікту з боку військових і не лише. Їх регулярно піддають тортурам, гнобленню, ба більше, позбавляють найціннішого — життя.

«З 1 березня по 30 листопада 2015 р. в Україні зафіксовано 709 фактів порушень прав журналістів, з яких 194 - у Донецькій та 89 - у Луганській областях. Такі дані наводить Інституту масової інформації (ІМІ) за результатами власного моніторингу «Барометр свободи слова». Усього за цей період експерти ІМІ зафіксували 132 випадки побиття журналістів, 128 фактів цензури, 115 перешкоджань законній професійній діяльності, 75 викрадень чи незаконних затримань журналістів, 70 випадків погроз і залякувань, 59 нападів на офіси ЗМІ. Також в зоні бойових дій АТО за цей час загинуло шестеро журналістів» [6].

На жаль, така статистика не є вичерпною, оскільки події на Кримському півострові також супроводжувалися різноманітними порушеннями з боку агресора та супротивника. Сучасні експерти з безпеки стверджують, що раніше ухвалене рішення щодо журналістської діяльності під час війни існує лише тому, що світ ніколи не бачив протистояння із застосуванням будь-якої зброї на рівні двох європейських держав.

Попередні театри бойових дій в Іраку, Лівії та навіть Сирії не мають нічого спільного з розробкою абсолютно безпечних оперативних процедур на передовій найбільшої країни Європи..

3 березня 2022 року Міністерство оборони України видало наказ, котрий регулює роботу медіа експерта у часи війни. Такий документ додається до дозволу на акредитацію від Збройних Сил та чітко окреслює, що можна, а чого не варто чинити, як ефективно та відповідально взаємодіяти з журналістами та військовими. Містяться дані щодо категоричних заборон: мова ведеться про зйомку та обмеження у вербалізованій інформації.

Говорячи про особливості роботи кореспондента під час війни, варто визначити такі аспекти, які ті, хто йти на фронт слід звернути увагу і чому звернути увагу.

«Передусім дбайте про свою цифрову безпеку»

Полювання на журналістів задля отримання секретних даних і подальшого використання їх у негативних цілях – завдання номер 1 для спецслужб і агентури ворога. Зберігайте інформацію на декількох надійних носіях і перевірених сховищах, дбайте про їх правильне розміщення, засекречуйте дані складними паролями і обов'язково вмикайте двофакторну аутентифікацію. Користуйтеся псевдонімами і відмінними від особистого акаунту сторінками, якщо знаходитесь в безпосередній близькості до фронту або відчуваєте себе у небезпеці.

Обов'язково носіть захисну екіпіровку»

Вона потрібна навіть на відносно мирній території, а у зоні проведення бойових дій – поготів. Це не тільки збереже ваше життя і здоров'я, але і допоможе уникнути непорозумінь із місцевими цивільними. Наліпки «Press»,

акредитаційні картки і посвідчення відрізняють вас від «деєргешника». Зазначимо, що бронежилет і каска мають бути синього кольору – особливого, який притаманний виключно для журналістів.

Завжди носіть із собою повний пакет документів

Щоби ніхто не сплутав вас із розвідником чи диверсантом або ворожим журналістом необхідно мати з собою повний пакет документів, а також усі можливі акредитації. Якщо ви вважаєте, що дозволу від ЗСУ вистачить – це не завжди так. Деякі військові не знають, як вони виглядають і не сприймають їх, тому дозволи на зйомку і роботу мають бути ще або від голів ОВА, або від інших урядових установ. Перш за все військові мають бути впевнені, що ви і результат вашої роботи не принесе їм клопоту і проблем» [13].

Ми щиро погоджуємося з такими твердженнями, і одна з наших головних цілей у наукових дослідженнях полягає в тому, щоб поширити цю важливу інформацію як серед медіа-професіоналів, так і серед осіб, які тільки розглядають можливість роботи в таких середовищах.

Кореспонденти повинні знати та неухильно дотримуватися цих норм, адже правильне їх виконання знижує загрозу їхньому життю. Звичайно, варто пам'ятати, що вони не захищають повністю, але підвищують рівень безпеки під час роботи на фронті.

Від кореспондента вимагається дотримуватися вказівок, встановлених охоронцем, гарантуючи, що його зміст і зібрана інформація відповідають бажаному результату.

— не потрапив до ворога, який може використати у різний спосіб той чи інший матеріал;

— існував для того, щоб бути одним із елементів доказової бази проти агресора, яка документується в майбутньому,

— був інформаційним надбанням для подальших поколінь, тобто важливість передачі автентичної інформації іншим генераціям, щоб уникнути повторення подібного.

1.2. Особливості персональної безпеки кореспондента у ході висвітлення подій на війні

Якщо говорити про особисту безпеку, уніформи зокрема, то тут варто пам'ятати, що це нелегко, але краще мати мозолі від такої «броні», ніж дірку від кулі чи осколка.

На жаль, певна кількість медіа-кореспондентів на війні втратили життя саме через нехтування правил безпеки. Саме тому не зайвим є вчергове нагадати про дотримання та виконання цієї норми, щоб кількість трагічних випадків знижувалася.

Станом на травень 2024 року, з початку повномасштабного вторгнення агресора на територію нашої держави, ворог забрав життя щонайменше 90 осіб, які працюють у сфері медіа.

НСЖУ та Міжнародна федерація журналістів верифікували на відповідний період, що серед тих 90 осіб загиблих, співвідношення має такі показники:

- 65 представників і представниць ЗМІ, які мобілізувалися для захисту України та загинули на фронті;
- 9 медійників і медійниць відносяться до переліку цивільних жертв;
- 16 медійників і медійниць позбавленні життя, безпосередньо при виконанні професійних обов'язків.

«Цивільні медійники, які загинули під час виконання професійних обов'язків:

Гуденко Ігор, український фотограф, відеоблогер, зник у Харкові 26 лютого 2022 року під час обстрілу, його тіло знайдено 27 лютого 2022 року. Відповідно до висновку лікарів, його смерть не є насильницькою.

Сакун Євгеній, український фотокореспондент видання «LIVE» та кореспондент EFE, загинув у результаті ракетного обстрілу Київської телевежі 1 березня 2022 року.

Рено Брент Ентоні, американський журналіст, колишній кореспондент «The New York Times», репортер «Time», документаліст, лауреат премії Пібоді, застрелений російськими солдатами на блокпосту в Ірпені 13 березня 2022 року.

Левін Максим, український фотожурналіст, кореспондент LB.ua та інших видань, зник безвісти 13 березня 2022 року, знайдений мертвим біля с. Гута-Межигірська Київської області 1 квітня 2022 року. Розслідування «Репортерів без кордонів» показало, що його катували і стратили.

Закжевські П'єр, ірландський фотожурналіст «Fox News», загинув 14 березня 2022 року разом із Олександрою Кувшиновою, коли їхній автомобіль потрапив під обстріл у с. Горенка Київської області.

Кувшинова Олександра, українська журналістка, фіксерка, продюсерка «Fox News», загинула 14 березня 2022 року разом із П'єром Закжевські, коли їхній автомобіль потрапив під обстріл у с. Горенка Київської області.

Бауліна Оксана, російська журналістка видання «The Insider», активістка Фонду боротьби з корупцією Олексія Навального, загинула 23 березня 2022 року під російським обстрілом Києва.

Кведаравічюс Мантас, литовський режисер та документаліст, убитий 2 квітня 2022 року під час спроби покинути місто Маріуполь, життя якого він документував упродовж багатьох років.

Баль Євген, український журналіст, письменник, ветеран радянського підводного флоту, волонтер, помер 2 квітня 2022 року після катувань від російських військових у Маріуполі.

Нежиборець Роман, український медійник, відеоінженер чернігівського каналу «Дитинець», убитий в с. Ягідне біля Чернігова на початку квітня 2022 року.

Замойський Зореслав, український журналіст видань «Громада Приірпіння» та «Інформаційний портал», його тіло з ознаками насильницької смерті знайшли 13 квітня 2022 року в Бучі Київської області.

Леклерк-Імхофф Фредерік, французький журналіст телеканалу BFMTV, загинув від осколкового поранення 30 травня 2022 року внаслідок російського

обстрілу, коли висвітлював евакуацію мирного населення із м. Сєвєродонецьк (Луганщина).

Бітік Богдан, український фрілансер, загинув 26 квітня 2023 року від російської кулі біля Антонівського мосту в Херсоні, допомагаючи в роботі італійському журналістові Коррадо Зуніно.

Солдін Арман, французький відеожурналіст AFP, загинув 9 травня 2023 року під ракетним обстрілом поблизу Часового Яру Донецької області під час підготовки телесюжету.

Амеліна Вікторія, українська письменниця, документаторка воєнних злочинів, померла 1 липня 2023 року внаслідок поранень, отриманих під час ракетного обстрілу росіянами середмістя Краматорська 27 червня 2023 року.

Миронюк Володимир, український і американський фотожурналіст-фрілансер, загинув, знімаючи фоторепортаж, 25 вересня 2023 року на Донбасі поблизу Курдюмівки» [18].

Мусимо констатувати, що цифра, на жаль зростає, і поки не видно передумов, котрі можуть зупинити цей печальний відлік у цій війні. Ворог нищить не лише військових, але й журналістів також.

До тих правил, котрих варто дотримуватися кореспонденту відносять турботливість щодо своєї психологічної стійкості, особлива увага ментальній стійкості, гнучкості. «Варто попіклуватися про свій емоційний стан до того, як травма порушить вашу здатність ясно мислити і добре виконувати свою роботу. Ви будете схильні посилювати емоційність своїх матеріалів, бо саме цього очікують від журналістики» [22].

За словами людей, які мають власний досвід роботи в цій галузі, дуже важливо побачити проблему на власні очі, а потім спробувати її вирішити. Один із людей, які раніше стикалися з подібними епізодами, зіткнувшись із подібними труднощами у своєму житті, створив колонку, яка пропонує вказівки щодо захисту від потенційних небезпек психічних зривів, психологічних проблем, нестабільної поведінки та наслідків власного розуму:

«1) Завжди дотримуйтеся заздалегідь складеного плану. Встановіть зв'язок з вашою редакцією, сім'єю та іншими журналістами.

2) Якщо замінюєте кореспондентів у зоні бойових дій або до них долучаєтесь, намагайтеся отримати якнайбільше порад від колег.

3) Журналістів, які мають військову підготовку, часто сприймають за своїх. Тому завжди потрібно дотримуватися професійної дистанції від військ.

4) Спіть, харчуйтеся якнайкраще, за можливості робіть справи. Якщо не можете поговорити з тим, кому довіряєте, просто запишіть свої відчуття.

5) Дозвольте собі нормальні людські реакції. Ви хоробрий журналіст, але й людина з глибинними емоціями, які можуть потім заважати роботі.

6) Варто занепокоїтись, коли безсонні ночі, провали пам'яті керують щоденними емоціями, і не можете їх позбутися. Таке може статися після пережитого травматичного досвіду – наприклад, бомбардування» [22].

І на завершення цього підрозділу, маємо ще акцентувати свою увагу на обмеженнях, котрі виникають перед спеціалістом з медіа, зокрема у період висвітлення війни. У цьому аспекті зосередимо увагу на таких важливих елементах:

1. обмеження та чіткі заборони, які регулюють діяльність збору та розповсюдження певного контенту кореспондентом, котрий перебуває безпосередньо у зоні бойових дій. «Не вся інформація може бути вільна запитана та використана. Адже є й інформація з обмеженим доступом – таємна, конфіденційна, службова. В час дії воєнного стану особливо важливо дотримуватись «букви закону» і не публікувати тих даних, які можуть прямо чи опосередковано зашкодити безпеці держави та її громадян. Але законодавство про доступ до публічної інформації, яке і визначає ці види інформації з обмеженим доступом, не змінювалось з моменту початку повномасштабного вторгнення, тому якщо ви працювали з інформацією – підходи, обмеження та покарання залишились тими ж, що й раніше» [8].

2. специфічні лімітації, котрі виникають у ході комунікації між представником засобів масової інформації та військовими на фронті або прифронтових територіях.

Працівник ЗМІ зобов'язаний розуміти, що в разі нехтування або недотримання цих правил виникають неприємні наслідки, такі як адміністративні та кримінальні покарання.

Крім того, журналіст не повинен носити зброю та фотографувати у спосіб, який може призвести до судового розслідування), працівники ЗМІ також намагаються виконувати ті завдання, на які рідше звертають увагу в повсякденному житті:

«1. Робота журналістів під час війни є важливою, необхідною та відповідальною.

2. Під час війни журналісти не можуть продовжувати працювати в такому самому режимі, в якому вони працювали в мирний час.

3. Деякі зі стандартів журналістики в умовах бойових дій є небезпечними для життя та здоров'я як самих журналістів, так і інших людей, а деякі можуть завдати шкоди державній безпеці.

4. Представлення «балансу думок», «іншої точки зору» під час захисту країни від військової агресії неможливе.

5. Журналісти та медіа мають нести відповідальність (моральну й не тільки) не тільки за достовірність інформації, що поширюється, а й за можливі наслідки її оприлюднення з точки зору безпеки.

6. Супротивник невпинно моніторить інформаційне поле. 80% розвідувальної інформації береться з відкритих джерел. Про це слід постійно пам'ятати й фільтрувати всю публічну інформацію й тим більше матеріали ЗМІ.

7. Гонитву за якомога швидким оприлюдненням інформації слід відкласти до мирного часу. Якщо є хоча б один шанс, що швидке поширення якоїсь новини може бути шкідливим з безпекової точки зору, треба відкладати оприлюднення такого матеріалу.

8. Головними джерелами інформації, яку можна й слід оприлюднювати без додаткової перевірки, на час війни стають органи влади, насамперед - Генеральний штаб Збройних сил та Міністерство оборони.

9. Журналістам та редакціям доведеться консультуватися з силовими структурами та займатися самоцензурою під час підготовки матеріалів.

10. Жоден сюжет чи стаття не варті життя його авторів» [7].

На основі цих публікацій стає очевидним, наскільки важливо чітко й точно виконувати свої обов'язки, обережно й терпляче поводитися з конфіденційною інформацією та враховувати потенційні наслідки її розголошення. Журналісти повинні знати про вимоги до створення контенту та поширення його з громадськістю.

РОЗДІЛ 2

СУПРОВІДНА ЗАПИСКА ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ

2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту

Творчим проєктом до нашої кваліфікаційної роботи стала розробка та написання низки розмов з особами, котрі висвітлюють події на війні, безпосередньо перебуваючи на місці подій. На разі ці матеріали розміщені на Google диску, потенційно звукову версію інтерв'ю можна буде записати у реаліях та викласти на якусь стрімінгову платформу: наприклад Soundcloud, залишити у вільному доступі.

Створений нами контент має форму текстів (див. Додаток А, Додаток Б, Додаток В). На наш погляд розроблені матеріали є досить актуальними, нагальними і, звісно що, пов'язаними з тематикою дипломного проєкту: специфіка роботи кореспондента у зоні бойових дій, журналістські правила та обмеження, підготовка до роботи у зоні надзвичайних бойових дій. Також обговорювалися питання емоційного навантаження та способів їх подолання, етичні та журналістські стандарти. Не оминули увагою у розроблених бесідах і опції верифікації інформації, особливостей роботи фотокореспондента та багато інших моментів.

Прем'єрним було створено інтерв'ю з Олександром Івановим, журналістом, котрий регулярно працює на передовій, висвітлюючи хід подій війни з агресором. У цій розмові гість обговорює з журналістом різні аспекти своєї роботи, починаючи з безпеки та підготовки до роботи в небезпечних умовах. Медіа кореспондент наголошує на тому, що такий етап включає збір ним інформації, проходження тренувань з питань безпеки та планування евакуації.

Для збору та передачі інформації він використовує супутникові телефони та інтернет, а також фото- та відеокамери. Такий підхід, на наш погляд, свідчить про його професійну ефективність у використанні сучасних технологій для роботи в умовах конфлікту.

Журналіст також ділиться власним досвідом щодо небезпечних ситуацій у професійній діяльності, з котрими він зіткнувся на передовій та про досвід подолання стресу.

Олександр зазначає, що одним з основних викликів є забезпечення власної безпеки. Його підготовка включає не лише збір інформації про конфлікт, а й тренування з першої медичної допомоги та основ безпеки. Це показує його серйозне ставлення до професійної підготовки та ризиків, пов'язаних з його роботою.

Важливим аспектом роботи, на думку співбесідника, є дотримання професійних етичних стандартів та гостра дилема, котра полягає у пошуку балансу між висвітленням правди та відповідним ставленням до всіх сторін конфлікту. Олександр акцентує на важливості висвітлення історій мирних жителів, які постраждали від конфлікту, при цьому нагальним є дотримання етичних принципів.

Олександр розглядає також майбутню роль журналіста у висвітленні збройних конфліктів, вказуючи на необхідність захисту журналістів у зонах конфліктів та використання розвинутих технологій для більш точного та оперативного інформування. Його особисті цілі включають в себе висвітлення правди та сприяння розумінню складних ситуацій серед аудиторії, а також сприяння діалогу та пошуку шляхів до миру.

Говорячи про власні цілі, які включають опції висвітлення правди, сприяння розумінню складних ситуацій та пошуку шляхів до миру, журналіст намагається бути щирим, відвертим, інколи занадто серйозним.

Всі ці аспекти, котрі були виокремлені нами у першому інтерв'ю, вказують на професійний підхід медіа спеціаліста та глибоке розуміння паном Олександром важливості його роботи, особливо в умовах сучасної війни з агресором.

Наступна розмова, що була нами спроектована та написана — бесіда з Марією Коваленко, фотокореспонденткою та документалісткою, котра постійно працює у зонах бойових дій, має досить значний досвід у висвітленні тематики війни.

Працюючи над цим матеріалом, ми прагнули не лише створити контент-бесіду, але й отримати емоції від кореспондентки, тому й ставили запитання щодо досвіду висвітлення історій цивільних громадян, котрі постраждали від агресії ворога.

Ведучи розмову з фотожурналісткою Марією ми акцентували свою увагу на таких аспектах діяльності на фронті:

1) емоційність та баланс;

2) способи верифікації матеріалів під час роботи фахівцем у надзвичайних умовах;

3) яку роль відводиться медіа спеціалісту у цій жорстокій та кровопролитній війні;

4) питання про особисті плани та цілі фотокореспондентки.

Відзначимо, що це інтерв'ю відображає не лише професійний підхід фотожурналістки до власної роботи, а й глибоке розуміння необхідності її діяльності в умовах війни та конфліктів.

Медіа працівниця впевнено визнає, що робота у зонах бойових дій приносить фахівцеві велике, інколи досить потужне емоційне навантаження. Щоб з ним успішно впоратися, пані Марія використовує різноманітні стратегії самозахисту, серед яких можна виокремити:

— спілкування з родиною, корисне проведення часу з найближчим оточенням;

— відпочинок з друзями;

— дозвілля, яке не передбачає жодного психологічного навантаження: перегляд якогось кінопродукту, прослуховування музики, «неважка» художня література;

— заняття спортом.

Такі дії показують її персональне усвідомлення важливості підтримки зі сторони рідних, власної підтримки у часи великого емоційного тиску та навантаження.

Марія дискутуючи з автором інтерв'ю щодо важливості аспектів її роботи, ключові завдання та виклики, чітко зауважує, що висвітлення історій

мирних жителів є ключовим аспектом її роботи. Вона постійно прагне надати їм голос та показати їхню людську сторону, сприяючи розумінню реального впливу війни на життя людей.

Такі свідчення є досить цінними та показовими для працівника з камерою, адже вони демонструють гуманістичну особливість та цінність журналістської роботи, котра стає особливо помітною під час війни. У таких ситуаціях медіа працівник, часто нехтуючи власною безпекою, прагне не просто розказати історію своїх героїв.

Тут журналіст виступає у ролі медіатора та психолога, дозволяючи особистості виговоритися, літератора, котрий пише історію окремої особистості, режисера, який монтує частинки людського життя, зводячи пазли до одного. Така мультизадачність є досить успішною при вірній підготовці фахівця, розумінні своєї місії, усвідомленні цінності подібних свідчень або розповідей.

Журналістка також ділиться прикладами використання різноманітних методів, котрі використовує для верифікації інформації, встановлення її достовірності. Серед таких способів є співпраця з локальними колегами «по цеху», фаховими експертами, а також принципи використання нагальних і сучасних технологічних засобів.

Говорячи про особистісні професійні цілі у житті, пані Марія вирізняє такі:

— висвітлення правдивої картини жорстокої війни з агресором, де чимало уваги варто надати й незручним подіям;

— трактування наслідків, котрі маємо та ще матимемо, внаслідок ворожої діяльності агресора, де пріоритетом має бути подібне розтлумачення саме для цивільних громадян;

— журналістка визнає відповідальність представників її професії за налагодження мирного врегулювання теми війни, проте і відзначає, що наразі невідомо як у таких умовах він має виглядати і з ким модерувати аспекти наближення миру.

Говорячи про майбутню роль журналіста у висвітленні війни, визначає її як важливу і аргументовану розвитком технологій, зважаючи на їх доступність для фахівця. Сучасна війна триває у режимі онлайн саме завдяки модерним засобам передачі інформації та тому як журналістика їх залучає у свою діяльність.

Також вона наголошує на важливій необхідності захисту медіа працівників, котрі працюють у зонах мілітарних конфліктів:

1) покращення їх захисту та особистої безпеки при перебуванні на відповідних локаціях;

2) страхування життя та інші методи забезпечення безпекових гарантій, як для журналіста, так і його родини;

3) надання можливості та доступу до отримання необхідних інформаційних ресурсів, щоб мати чітке уявлення про свої права, обмеження та заборони у зоні бойових дій;

4) встановлення чіткого алгоритму дій з боку влади при потраплянні медіа фахівця до полону.

Нарешті останнім матеріалом, розроблених нами серії розмов з працівниками журналістської індустрії, котрі свою професійну діяльність пов'язують з висвітленням тематики війни, є розмова з Андрієм Соколовим, військовим кореспондентом.

На наш погляд, це інтерв'ю демонструє високу професійність відповідного співбесідника, наочно відображає його глибоке розуміння складнощів у такій нелегкій діяльності та, з іншої сторони, усвідомленості необхідності роботи у зонах конфлікту.

Обговорюючи аргументи, якими керувався журналіст при обранні такої діяльності, він акцентує увагу на декількох ключових аспектах, котрі не можна було ігнорувати:

1) бажання донести максимально реальну інформацію про бойові зіткнення, криваву війну та інші її аспекти до свідомого, критично мислячого суспільства;

2) забезпечити ті верстви населення, котрі живуть у зонах бойових конфліктів, інформаційним продуктом, допомогти їм людям краще розуміти умови життя в зонах бойових дій.

Очевидно, що учасники бесіди не могли оминати тематику безпеки для військового кореспондента, ризику, які постають перед фахівцем. Пан Андрій зауважив на важкості досягнення верифікованості інформації, зважаючи на умови, у яких часто доводиться працювати журналістам. Іншою проблемою тут є контрдіяльність ворожих медіа, котрі намагаються сіяти паніку та подають в маси шалений потік неправдивого контенту, дезінформації.

Тобто вітчизняному кореспонденту досить часто варто створювати такі матеріали, котрі сповнені ризиком, небезпекою аби лише засвідчити аудиторії, що не все про що говорять агресорські представники мають відношення до реалій. Проте, ще раз наголосимо на цьому, ціна таких журналістських діяльностей є досить високою та надзвичайно небезпечною.

Тим не менш співбесідник вказує на важливості верифікації фактів (бажано) з декількох джерел та максимальну обережність при їх обробці, поширенні.

У ході обговорення аспектів підготовки до роботи у відповідних умовах, журналіст розмежовує такі категорії:

- 1) фізичну;
- 2) психологічну;
- 3) топографічну, тобто розуміння та добре орієнтування у географічній місцевості;
- 4) здатність налагодження контактів з місцевими представниками, жителями.

До цього ми не отримували жодної пропозиції щодо необхідності орієнтування на місцевості. Проте, така порада є доречною та логічною, адже знання місцевості допомагає спеціалісту краще ховатися від загроз ,знати куди рухатися у разі небезпечної ситуації, запобігти потенційному зіткненню з ворогом.

Також пан Андрій досить детально говорить про емоційну стійкість, нелегкість у керуванні емоційним навантаженням та дає поради щодо того як себе убезпечити.

Наприкінці бесіди, автор та гість обговорили теми:

1) Об'єктивності репортажу: як її досягнути, на які елементи тексту зважати, чому достовірність має бути ключовою для подібних матеріалів працівників.

2) Майбутнє військової журналістики у подальшому розвитку технологій для кращого передавання інформації та у підвищенні професійного рівня журналістів.

2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту

Серія інтерв'ю, яку ми розробили, підготувала та випустила з людьми, які працюють над висвітленням тематики війни безпосередньо перебуваючи на місці подій, розраховані на досить різноманітну аудиторію.

Серед тих, хто потенційно є у центрі нашої уваги, до такої когорти ми віднесемо:

— представників професії психології, адже вони є одними з перших та пріоритетних, до кого мають звертатися журналісти після повернення з зони бойових конфліктів;

— особисто представники медіа індустрії, адже на основі розповідей саме свідків подій і відбувається накопичення ціннісного досвіду, свідчень, котрі варто враховувати та брати до уваги тим, хто планує братися до такої професійної діяльності;

— військові, які мають власні правила та норми роботи з журналістами, проте щоб вона здійснювалася ефективно та успішно варто знати цілі та прагнення представників медійного корпусу на фронті, їх безпосередні фахові інтереси;

— студенти та викладачі факультетів журналістики, які практичний досвід медіа спеціалістів мають обговорювати у ході навчання, при розгляді

кейсових занять. Вони також мають обговорити небезпечність такої специфічної, відповідальної роботи, врахувати ризики та переваги, що може принести ця робота;

— керівники та очільники медіа, які мають врахувати всі небезпечні фактори при відправленні журналіста у подібні локації, прорахувати опції, які дозволять максимально забезпечити їх підлеглого під час перебування у таких складних умовах;

Щодо вікового показника (враховуючи наведену вище ситуацію), то можна припустити, що він коливається у такому діапазоні: від студентів до працюючих дорослих

Такий текст корисний і цікавий для представників студентства, журналістів, психологів, а також професіоналів і волонтерів у медичній сфері, оскільки немілітарна діяльність нині є дуже актуальною.

Кількість та рівень зростання аудиторії можна буде досягнути поширенням матеріалів у соціальних мережах та їх подальшому розповсюдженню серед реципієнтів.

Змістовності таким текстам може додавати і їх коментування, реакції тих, хто ознайомиться зі змістом та матиме бажання щиро висловити свою думку стосовно певних моментів тексту. Потенційно, дехто забажає поділитися власним досвідом, вказати на якісь прогалини у свідченнях героїв, або ж на їх засвідченні.

Робота з аудиторією та отримання подальшого прогресу може мати багато перспектив та розвитку.

2.3. Формально-змістові характеристики проєкту

Розроблений та продюгований нами контент має друковану форму, що дозволяє їх подальше розміщення на зручних для цього соціальних майданчиках чи платформах.

2.4. Особливості оформлення проєкту

У журналістському контенті, що нами запропонований, основну роль відіграють графічні, текстові елементи, які у подальшому могли б бути конвертовані і в аудіо продукт.

Ми здійснили певні етапи підготовки до такої роботи, прочитали подібні матеріали, ознайомилися із доречними та не зовсім запитаннями, переглянули деякі реакції читачів на подібний журналістський продукт.

2.5. Технічні і програмні засоби

Створені нами розмови записувалися на аудіальні носії, щоб потім розшифрувати текст та подати у відповідному вигляді для читачів.

Для створення нашого проєкту також було використано програму Microsoft Word. Тексти запитань були написані у програмі Microsoft Word. Розмір шрифту 14, стиль Times New Roman.

2.6. Зв'язок із творчим доробком (портфолію)

За період процесу навчання мною не створювалися журналістські матеріали.

ВИСНОВКИ

Наше дослідження було присвячено роботі журналіста, а точніше кореспондента, під час війни у відповідній країні: чи то спеціаліст діє у тилу, або його основне робоче місце знаходиться на фронті. У роботі ми згадали про основні міжнародні організації, котрі трактують поняття «кореспондент» та статистичні відліку, котрі вони ведуть.

Окрім того, ми розібрали основні вимоги, котрі висуваються до відповідного спеціаліста, а саме: про дозволи та заборони, обмеження, стосовно того, що можна показувати в кадрі а чого не варто, як планувати та здійснювати комунікацію з представниками мілітарної сфери, власне з колегами по професії і т.п.

Окрему увагу нами було приділено аспекту психологічної, ментальної стійкості кореспондента. У цій частині ми досить уважно проаналізували основні правила, які варто знати та невимовно дотримуватися фахівцеві. Окрім того, окреслили перелік дій, реалізація яких сприятиме підтримці балансу між відповідною професійною діяльністю та стосунками з рідними, друзями та родиною.

Ці пропозиції та думки були створені та запропоновані тими журналістами, котрі мали відповідний досвід і чітко розуміють як варто себе вести медіа працівнику у тій чи іншій ситуації.

Частина II нашого наукового дослідження побудована на основі розробленої нами серії демонстраційних інтерв'ю з журналістами-практиками, які мають власний досвід висвітлення тема війни, перебуваючи безпосередньо в гущі її подій.

Такі бесіди проходили у невимушеній обстановці, а головною їхньою метою було отримати поради від тих, хто має чітку інформацію про:

- 1) журналістське висвітлення війни;
- 2) поради щодо успішного подолання стресу, психічних проблем і розладів,

3) поради для майбутніх журналістів і тих, хто планує відвідати зону бойових дій і замислюється про аспекти підготовки до таких «вояжів», питання особистої безпеки тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білоусенко О. Як журналістам не здуріти під час війни. URL: <https://bit.ly/3fQ5uvn> (дата звернення: 19.03.2024).
2. Богущ В. Інформаційна безпека держави. Київ : МК-Прес, 2005. 432 с.
3. Гордійчук І. Скільки журналістів Росія вбила в Україні за час війни: названо цифри. URL: <https://glavcom.ua/country/incidents/stalo-vidomo-skilki-zhurnalistiv-zahinuli-vid-rochatku-vijni-v-ukrajini-966102.html> (дата звернення: 21.03.2024).
4. Гуз А. Історія захисту інформації в Україні та провідних країнах світу: навч. посібник. Київ : КНТ, 2007. 260 с.
5. Журналістика воєнного часу. URL: <https://day.kyiv.ua/article/media/zhurnalistyka-voennoho-chasu/> (дата звернення 19.02.2024).
6. Загинув документаліст і фотограф Макс Левін. URL: https://lb.ua/society/2022/04/02/512000_zaginu_v_dokumentalist_i_fotograf.html?fbclid=IwAR1DZ3ipa3FSApxcmQtZPlQBw8wowSSWnpWFBQa1vwVKNZs6vpzxeBCisuw (дата звернення 21.02.2024).
7. Захист журналістів під час воєнного конфлікту. URL: https://ukrainepravo.com/international_law/public_international_law/zakhyst-zhurnalistiv-pid-chas-zbroynogo-konfliktu/ (дата звернення 23.02.2024).
8. Їхніми очима: українські журналісти, які висвітлюють війну на весь світ. URL: <https://vogue.ua/article/culture/lifestyle/jihnimi-ochima-5-ukrajinskih-zhurnalistov-yaki-visvitlyuyut-rosiysku-agresiyu-na-uves-svit-52500.html> (дата звернення 19.03.2024).
9. Карп'як В. Медіа під час війни: Мирослава Гонгадзе про самоцензуру, марафон та відкритість. URL: <https://suspilne.media/culture/487876-media-pid-cas-vijni-mirolava-gongadze-pro-samocenzuru-marafon-ta-vidkritist/> (дата звернення 23.02.2024).
10. Магда Є. Виклики гібридної війни: інформаційний вимір. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2014. № 5. С. 138-142.

11. Матвієнко О. Так пишеться історія. Чому робота журналістів у час війни надзвичайно важлива. URL: <https://osvita.nakupilo.ua/chomu-robotazhurnalistiv-u-chas-viyny-vazhlyva/> (дата звернення: 26.03.2024).

12. Москаленко О. Безпекове питання: як працювати журналістам під час війни? URL: <https://pressassociation.org.ua/ua/bezpekove-pitannya-ya-kraczuuvati-zhurnalistam-pid-chas-vijni/> (дата звернення 23.02.2024).

13. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. Київ : Києво-Могилянська акад., 2015. 498 с.

14. Поради для журналістів під час війни. URL: <https://filter.mkp.gov.ua/wp-content/uploads/2022/04/porady-dlya-zhurnalistiv-u-chas-vijny.pdf> (дата звернення: 15.03.2024).

15. Список журналістів, які загинули від початку повномасштабної російської агресії (оновлено). URL: <https://nsju.org/novini/arman-soldin-stav-14-ym-mediapraczivnykom-shho-zagynuv-pry-vykonanni-profesijnyh-obovyazkiv/> (дата звернення: 09.05.2024).

16. Стрес: користь та шкідливість, причини, симптоми та лікування. URL: <https://www.konex.com.ua/blog/stres-korist-ta-shkidlivist-prichini-simptomi-ta-likuvannya/> (дата звернення: 09.03.2024).

17. Цуканова О. В. Інформаційні війни: вплив на суспільство. Київ : Наука, 2014. 126 с.

18. Що ми робимо. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/what-we-do> (дата звернення: 10.03.2024).

19. Ellingwood S., Watson-Boles A. On Assignment: A Guide to Report in Dangerous Situations. Committee to Protect Journalists, New York, 2004. 126 p.

20. McLaughlin G. URL: https://www.jstor.org/stable/pdf/j.ctt19qgf0x.6.pdf?refreqid=fastly-default:a69078723ba9d87831eeb93de83145e3&ab_segments=&origin=&initiator=&acceptTC=1 (дата звернення 22.02.2024).

21. OSCE. Professional stress, mobbing and burnout from a journalist viewpoint. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/2/545761.pdf> (accessed: 10.03.2024).

22. Schmicle Sh. Reporting war. URL: <http://dartcenter.org/content/reporting-war-0#.VVtrBqlmyBQ> (accessed: 15.03.2024).

23. War Correspondents. URL: https://casebook.icrc.org/a_to_z/glossary/war-correspondents (дата звернення 20.02.2024).

Додаток А

Інтерв'ю з Олександром Івановим, журналістом, який висвітлює збройні конфлікти з місця подій

Інтерв'юер: Доброго дня, Олександр. Дякую, що погодилися на це інтерв'ю. Хотілося б дізнатися більше про специфіку вашої роботи як журналіста на місцях збройних конфліктів. Які виклики ви зустрічаєте у своїй роботі?

Олександр Іванов: Доброго дня. Дякую за запрошення. Одним з головних викликів є забезпечення власної безпеки. Збройні конфлікти завжди супроводжуються ризиками для життя та здоров'я, і це перше, про що потрібно думати. Крім того, важливо залишатися об'єктивним, що іноді складно, коли ти бачиш наслідки війни на власні очі.

Інтерв'юер: Як ви готуєтесь до роботи в таких небезпечних умовах?

Олександр Іванов: Підготовка включає в себе декілька етапів. Спочатку я збираю якомога більше інформації про конфлікт, регіон та можливі небезпеки. Потім проходжу тренінги з першої медичної допомоги та основ безпеки. Завжди маю з собою необхідне обладнання, включаючи захисний жилет і каску. Також важливо мати план евакуації на випадок надзвичайної ситуації.

Інтерв'юер: Якими засобами ви користуєтесь для збору інформації та передачі її до редакції?

Олександр Іванов: В основному це супутникові телефони та мобільні інтернет-пристрої, які дозволяють залишатися на зв'язку навіть у важкодоступних місцях. Крім того, використовую фото- та відеокамери для документування подій. Інформацію передаю через захищені канали зв'язку, щоб уникнути перехоплення.

Інтерв'юер: Чи були у вашій практиці випадки, коли вам доводилося рятуватися від небезпеки або переживати особливо складні ситуації?

Олександр Іванов: Так, такі випадки були. Наприклад, одного разу під час обстрілу ми з командою опинилися під вогнем. Довелося швидко знаходити укриття і залишатися там кілька годин, поки ситуація не стабілізувалася. Важливо залишатися спокійним і діяти за планом, навіть у стресових умовах.

Інтерв'юер: Як ви справляєтеся з емоційним навантаженням, що виникає від роботи в зоні конфлікту?

Олександр Іванов: Це, безумовно, важка частина роботи. Після повернення додому намагаюся проводити час з родиною і друзями, займаюся спортом та іншими активностями, які допомагають відволіктися. Також важливо мати підтримку колег, які розуміють, через що ти проходиш.

Інтерв'юер: Як ви знаходите баланс між висвітленням правди та дотриманням етичних стандартів?

Олександр Іванов: Баланс між правдою та етикою — це основа роботи журналіста. Завжди прагну перевіряти інформацію з кількох джерел, щоб бути впевненим у її достовірності. Крім того, важливо зберігати повагу до всіх сторін конфлікту і не піддаватися емоціям чи тиску. Етика вимагає обережного підходу до висвітлення чутливих тем і дотримання принципу "не нашкодь".

Інтерв'юер: Як ви підходите до висвітлення історій мирних жителів, які постраждали від конфлікту?

Олександр Іванов: Висвітлення історій мирних жителів є дуже важливим аспектом моєї роботи. Я завжди прагну надати їм голос та показати їхню людську сторону. Це допомагає аудиторії зрозуміти реальний вплив конфлікту на людей. Однак, я завжди дотримуюся етичних стандартів, таких як отримання згоди на інтерв'ю та повага до приватного життя.

Інтерв'юер: Які інструменти та методи ви використовуєте для перевірки достовірності інформації у зоні конфлікту?

Олександр Іванов: Для перевірки достовірності інформації я використовую кілька методів. По-перше, я завжди намагаюся перевірити інформацію з кількох незалежних джерел. По-друге, співпрацюю з місцевими журналістами та експертами, які мають глибокі знання про регіон. По-третє,

використовую технологічні інструменти, такі як геолокаційні сервіси та аналіз супутникових знімків, щоб підтвердити місцезнаходження та обставини подій.

Інтерв'юер: Як ви бачите роль журналіста у висвітленні збройних конфліктів у майбутньому?

Олександр Іванов: Роль журналіста у висвітленні збройних конфліктів буде завжди важливою. У майбутньому, завдяки розвитку технологій, ми зможемо більш оперативно та точно передавати інформацію. Також важливим аспектом стане посилення захисту журналістів у зонах конфліктів. Ми повинні продовжувати працювати над тим, щоб доносити правду до світової спільноти та сприяти розумінню та вирішенню конфліктів.

Інтерв'юер: Які у вас особисті цілі та прагнення у вашій журналістській діяльності?

Олександр Іванов: Моя головна мета — це висвітлювати правду та сприяти розумінню складних ситуацій серед аудиторії. Я прагну, щоб мої матеріали допомагали людям усвідомлювати реалії конфліктів та їхній вплив на життя мирних жителів. Також хочу сприяти діалогу та пошуку шляхів до миру.

Інтерв'юер: Дякую, Олександр, за цікаву розмову та ваші цінні відповіді. Бажаємо вам успіхів у вашій небезпечній, але дуже важливій роботі.

Олександр Іванов: Дякую вам. Сподіваюся, що мої матеріали допоможуть людям краще розуміти реалії збройних конфліктів і сприятимуть пошуку шляхів до миру.

Додаток

Інтерв'юер: Як ви справляєтеся з емоційним навантаженням, яке виникає від роботи у зоні бойових дій?

Марія Коваленко: Це дійсно важка частина роботи. Після повернення додому намагаюся проводити час з родиною і друзями, займаюся спортом та іншими активностями, які допомагають відволіктися. Також важливо мати підтримку колег, які розуміють, через що ти проходиш.

Інтерв'юер: Як ви підходите до висвітлення історій мирних жителів, які постраждали від війни?

Марія Коваленко: Висвітлення історій мирних жителів є одним з головних аспектів моєї роботи. Я завжди прагну надати їм голос і показати їхню людську сторону. Це допомагає аудиторії зрозуміти реальний вплив війни на життя людей. Важливо при цьому дотримуватися етичних стандартів, таких як отримання згоди на інтерв'ю і повага до приватного життя.

Інтерв'юер: Як ви перевіряєте достовірність інформації у зоні конфлікту?

Марія Коваленко: Я завжди намагаюся перевірити інформацію з кількох незалежних джерел. Співпрацюю з місцевими журналістами та експертами, які мають глибокі знання про регіон. Крім того, використовую технологічні інструменти, такі як геолокаційні сервіси і аналіз супутникових знімків, щоб підтвердити місцезнаходження і обставини подій.

Інтерв'юер: Як ви бачите роль журналіста у висвітленні війни в Україні у майбутньому?

Марія Коваленко: Роль журналіста завжди буде важливою. У майбутньому, завдяки розвитку технологій, ми зможемо оперативніше і точніше передавати інформацію. Важливим аспектом стане також посилення захисту журналістів у зонах конфліктів. Ми повинні продовжувати працювати над тим, щоб доносити правду до світової спільноти і сприяти розумінню та вирішенню конфліктів.

Інтерв'юер: Які у вас особисті цілі та прагнення у вашій журналістській діяльності?

Марія Коваленко: Моя головна мета — висвітлювати правду і сприяти розумінню складних ситуацій серед аудиторії. Я прагну, щоб мої матеріали допомагали людям усвідомлювати реальність війни і її вплив на життя мирних жителів. Також хочу сприяти діалогу і пошуку шляхів до миру.

Інтерв'юер: Дякую, Маріє, за цікаву розмову та ваші цінні відповіді. Бажаємо вам успіхів у вашій небезпечній, але дуже важливій роботі.

Марія Коваленко: Дякую вам.

Додаток

Інтерв'ю з Андрієм Соколовим, військовим кореспондентом

Інтерв'юер: Доброго дня, Андрію. Дякую, що знайшли час для цього інтерв'ю. Як довго ви працюєте військовим кореспондентом?

Андрій Соколов: Доброго дня. Я працюю військовим кореспондентом вже понад десять років. Моя кар'єра розпочалася з висвітлення конфліктів на Близькому Сході, а останні кілька років я зосередився на подіях в Україні.

Інтерв'юер: Що вас мотивувало стати військовим кореспондентом?

Андрій Соколов: З дитинства я цікавився новинами та історією, завжди хотів бути там, де відбуваються важливі події. Моєю головною мотивацією стало бажання донести правду до людей і допомогти їм зрозуміти реальні умови життя в зонах конфлікту. Я вважаю, що моя робота має важливе суспільне значення.

Інтерв'юер: Які основні виклики ви зустрічаєте у своїй роботі?

Андрій Соколов: Найбільші виклики пов'язані з безпекою та доступом до достовірної інформації. Військові конфлікти часто супроводжуються дезінформацією та пропагандою, тому дуже важливо перевіряти факти з кількох джерел. Крім того, робота в зоні бойових дій завжди пов'язана з ризиком для життя, тому потрібно бути максимально обережним і підготовленим.

Інтерв'юер: Як ви готуетесь до роботи в зонах конфлікту?

Андрій Соколов: Підготовка включає фізичну та психологічну підготовку, навчання першій медичній допомозі та правилам виживання в екстремальних умовах. Також я завжди вивчаю історію і географію регіону, де буду працювати, і намагаюся налагодити контакти з місцевими жителями та експертами.

Інтерв'юер: Чи були у вас ситуації, коли ви відчували реальну загрозу своєму життю?

Андрій Соколов: Так, такі ситуації траплялися неодноразово. Наприклад, під час роботи в Сирії я потрапив під обстріл, і лише завдяки швидкій реакції та

знанню місцевості вдалося уникнути серйозних наслідків. У такі моменти важливо зберігати холонокровність і діяти відповідно до плану евакуації.

Інтерв'юер: Як ви справляєтеся з емоційним навантаженням від роботи у зоні бойових дій?

Андрій Соколов: Це дійсно важко, але я намагаюся знаходити час для відпочинку та спілкування з родиною і друзями. Також допомагає підтримка колег, які розуміють, через що ти проходиш. Регулярні тренінги та консультації з психологами також є важливими для підтримки ментального здоров'я.

Інтерв'юер: Як ви забезпечуєте об'єктивність своїх репортажів?

Андрій Соколов: Об'єктивність — це основа нашої професії. Я завжди намагаюся перевіряти інформацію з кількох незалежних джерел, спілкуюся з усіма сторонами конфлікту і уникаю емоційних оцінок. Редакційна підтримка також допомагає утримувати високу якість та об'єктивність матеріалів.

Інтерв'юер: Як ви бачите майбутнє військової журналістики?

Андрій Соколов: Я вважаю, що військова журналістика буде завжди актуальною, оскільки світ не стоїть на місці і конфлікти, на жаль, не зникають. З розвитком технологій ми зможемо краще передавати інформацію в реальному часі та забезпечувати більш глибокий аналіз подій. Важливо також працювати над захистом журналістів та підвищенням їх професійної підготовки.

Інтерв'юер: Дякую, Андрію, за цікаву розмову та ваші відповіді. Бажаємо вам успіхів у вашій важливій роботі.

Андрій Соколов: Дякую вам. Сподіваюся, що мої матеріали допоможуть людям краще розуміти ситуацію у зонах конфліктів і сприятимуть миру.

ABSTRACT

Topic title: "Peculiarities of the Work of a Military Correspondent in the Conditions of Armed Conflict"

Volume of the main part of the work: 24 pages.

The number of sources used is 25.

The aim of the work is to create mock interviews with journalists who cover war and work in the relevant conditions.

To achieve this goal, we need to solve the following tasks:

1) analyze the interpretation of the concept of «correspondent»;

2) to consider the risks that exist in his/her practical activities;

3) to study the basic rules of a journalist's work during the war;

4) to create their own informational demo materials - three interviews that can potentially be posted on one of the web publications to inform professionals and the public in particular.

The object of the study is the layouts of interviews with military correspondents related to the work of the respective specialists.

The subject of the study is the specifics of the correspondent's work in covering the war.

Formal and substantive characteristics of the project. The creative project is the development of three interview scenarios, where the developer conducts interviews with those journalists who cover the war directly at the scene. The designed content can serve as a guide for working journalists, for those who plan to visit hot spots in the future and create reports from the war.

Key words: correspondent, stress resistance, journalistic work, standards, communication, preconditions of the conflict.

**Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ**

Я, Васильчук Андрій Іванович, студент 4 курсу, форми навчання заочна, факультету журналістики, спеціальність «Журналістика», адреса електронної пошти

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Особливості роботи військового кореспондента в умовах збройного конфлікту» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згоден на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

29.05.2024 р. Підпис _____ Васильчук А.І.

29.05.2024 р. Підпис _____ Костюк Ю. В.